

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo UJU — poverjeništvo Ljubljana
Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 61 Rokopisov ne vračamo. Ne frankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din, za inozemstvo 80 Din. Člani pov. UJU plačajo list a članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davke posebe. Pošt. ček. rač. 11.197. Telefon 3112

Državni prosvetni proračun za l. 1931./32.

V celotnem državnem proračunu za proračunsko leto 1931./32., ki znaša skupno izdatkov 13.210.303,954 Din, odpada na ministrstvo prosvete vsota 926.222.670 Din. Točnejšo sliko o skupnih državnih izdatkih dobimo, ako odbijemo vsote za državna gospodarska podjetja in izznamemo vsote, določene za občno državno administracijo; tako odbijemo od vsote skupnih državnih izdatkov vsoto 4.687.944.662 Din, tako da ostane kot izdatek za občno državno administracijo vsota 8.522.359.292 Din; a od skupne vsote, določene za ministrstvo prosvete, odbijemo za račun državnih gospodarskih podjetij vsoto

31.145.294 Din, tako da ostane za državno administracijo ministrstva prosvete vsota 895.077.376 Din ali: 10,5% obče državne administracije.

V primerjanju z državnim proračunom za proračunsko leto 1930./31., pokazuje to povečanje za 0,3% (8.534.561.553 Din obče državne administracije z 872.166.734 Din administracije ministrstva prosvete), ki znašajo v vsoti povedano 22.910.642 Din, za kolikor je letošnji proračun ministrstva prosvete povečan v primeri z lanskim proračunom.

Na posamezna poglavja se deli ta skupna vsota sledeče:

Poglavja	Za leto 1931./32.			Za l. 1930./31.	Razlika (+ -)
	Redni izdatki	Izredni izdatki	Skupno	Skupno	
Ministrstvo	21.354.497	30.740.000	52.094.479	44.888.903	+ 7.205.588
Akademije	1.376.080	1.620.966	2.997.046	2.761.696	+ 235.350
Vseučilišča	82.977.079	7.211.510	90.188.589	83.673.863	+ 6.514.726
Biblioteke	1.384.529	—	1.384.529	1.427.317	- 42.788
Arhiva	894.655	18.000	912.655	1.029.207	- 116.552
Muzeji	5.886.345	1.242.720	7.129.065	7.240.937	- 111.872
Specialni znanstveni zavodi	2.930.652	68.000	2.998.652	1.906.464	+ 1.092.880
Srednje šolstvo	139.765.574	1.971.872	141.737.446	135.425.472	+ 6.311.974
Učiteljska	30.617.174	1.855.000	32.472.174	29.114.398	+ 3.357.776
Pravoslavne bogoslovije	8.939.196	—	8.939.196	8.633.112	+ 396.084
Kat. semenišča in bogoslovije	6.120.927	500.000	6.620.927	6.670.203	- 49.276
Šerijatska gimnazija in šer. sod. šola	2.021.260	—	2.021.260	1.761.010	+ 260.250
Velika medresa v Skoplju	1.813.994	—	1.813.994	1.615.960	+ 198.034
Starokatoliška bogoslovija	50.000	—	50.000	50.000	—
Osnovno šolstvo in narodno izobraževanje	517.455.885	7.470.000	524.925.885	525.801.163	- 875.278
Višje pedagoške šole	2.355.083	—	2.355.083	2.287.930	+ 67.153
Oblastna narodna gledališča	262.372	—	262.372	283.860	- 21.488
Umetniški zavodi	2.792.368	1.050.000	3.842.368	3.827.703	+ 14.665
Investicijski izdatki	—	12.331.638	12.331.638	13.726.520	- 1.394.882
Vsota	828.997.670	66.079.706	895.077.376	872.166.734	+ 22.910.642

Od kreditov v posameznih poglavjih gornje razpredelnice nas zanimajo na tem mestu le krediti, odobreni za poglavje narodnega šolstva in narodnega izobraževanja. Ti krediti s svojo skupno vsoto 524.925.885 Din tvorijo 58,66% vseh kreditov za administracijo ministrstva prosvete. Lansko proračunsko leto so tvorili ti krediti 60,3% celotnega proračuna ministrstva prosvete, ta zmanjšana razlika % pa znaša vsoto 875.278 Din. To zmanjšanje zadeva le materialne in izredne izdatke, kajti osebni izdatki z vsoto 506.928.385 Din so v primeri z lanskimi osebni izdatki povečani za 6.006.338 Din (proti vsoti v lanskem proračunu 500.922.047 Din), oziroma starin povečani tudi za vsoto 13.617.180 Din, kolikor so iznašali dodatki v južnih krajih, ki so se izplačevali do 31. marca t. l.; tako da so osebni izdatki za narodno šolstvo povečani v resnici za vsoto 19.623.518 Din, vendar hočemo v nadaljnjem računati le s pokazanim povečanjem.

Od skupne vsote kreditov za osebne izdatke znašajo krediti za meščansko šolstvo 37.665.517 Din, krediti za narodno šolstvo pa 469.262.868 Din.

Iz vsote za narodne šole se plačajo: 21.857 rednih učiteljev s polno učiteljsko kvalifikacijo (v Dravski banovini 3406),

144 kontraktualnih učiteljev (v Dravski banovini 92),

705 rednih učiteljev z nepopolno učiteljsko kvalifikacijo — učiteljice ženskih ročnih del, zavavilje in podobno (v Dravski banovini 127),

325 učiteljev-dnevničarjev — zasilni, honorarni učitelji (v Dravski banovini 56),

1200 novih učiteljev s polno učiteljsko kvalifikacijo (v Dravski banovini 110),

200 novih veroučiteljev (v Dravski banovini 25).

Vsota, pokazana v državnem proračunu za osebne izdatke za učiteljstvo narodnih šol, ne pokazuje tudi vsote, ki je potrebna za izplačilo vseh učiteljskih prejemkov; prišteti bi se morala še okrogla vsota 60.000.000 Din, ki jih po § 29. zakona o narodnih šolah plačujejo (vštevši naturalna stanovanja) učiteljstvu narodnih šol občine (banovine) kot stanarino, tako da iznašajo stroški za državno učiteljstvo narodnih šol okroglo 530 milijonov dinarjev.

Ostane 10.527.500 Din pri rednih izdatkih je razdeljen sledeče:

I. Nagrade — skupno 6.479.600 Din, in sicer:

a) Nagrade upraviteljem (predvidene v občem pravilniku k zakonu o narodnih šolah), razrednikom (v meščanskih šolah), veroučiteljem, strokovnim učiteljem in za nadure učiteljem meščanskih šol: 2.379.600 Din (za Dravsko banovino 561.801 Din);

b) nagrade učiteljem za poučevanje v analfabetskih tečajih, učiteljem gospodarsko

zadružnih, higijenskih in drugih prosvetnih tečajev (§ 153. zakona o narodnih šolah): 3.350.000 Din;

c) nagrade učiteljem za delo v ambulantnih šolah in šolskih stanicah (§ 18., odst. 3. zakona o narodnih šolah): 500.000 Din;

č) nagrade učiteljem in drugim osebam, ki se bodo odlikovale z delom na narodnem izobraževanju (§ 153. zakona o narodnih šolah): 500.000 Din;

d) nagrade pomožnim učiteljem gospodinskih šol in tečajev (§ 154. zakona o narodnih šolah): 200.000 Din.

II. Potnine in selilni stroški: 1.360.000 Din (Dravska banovina: 109.850 Din).

III. Upravni izdatki za državne meščanske šole: 1.187.900 Din (Dravska banovina: 89.900 Din).

IV. Za odkup in izdajanje knjig za knjižnice: 300.000 Din.

V. Za vzdrževanje gospodinskih šol in raznih tečajev (§ 154. zakona o narodnih šolah): 1.200.000 Din.

Vsota izrednih izdatkov 7.320.000 Din je razdeljena sledeče:

i. Za zidanje šolskih poslopij narodnih šol v siromašnih krajih (§ 33. zakona o narodnih šolah): 3.000.000 Din.

II. Prinos šolskemu fondu — II. obrok (§ 35. zakona o narodnih šolah): 4.000.000 Din.

III. Podpora zasebnim društvom in ustanovam, ki delujejo za narodno izobraževanje (§ 156. zakona o narodnih šolah): 200.000 Din.

IV. Podpora za zidanje kulturno-prosvetnih domov (§ 156. zakona o narodnih šolah): 100.000 Din.

V. Za ekskurzije učiteljev in učencev odseka za narodno izobraževanje kakor tudi druge mladine v naprednejše kraje in v inozemstvo (§ 154. zakona o narodnih šolah): 20.000 Din.

Toliko smo posneli iz državnega proračuna za leto 1931./32., osobito kar se nanaša na šolstvo in prosveto. V eni prihodnjih števil »Učit. Tovariša« bomo skušali prinesiti celotno sliko izdatkov za šolstvo in prosveto iz banovinskih proračunov. Slika bi bila pa popolna šele tedaj, ko bi nam bilo mogoče podati tudi kredite za šolstvo in prosveto iz občinskih proračunov, kar nam bo pa žal za enkrat nemogoče.

Iz proračunov lahko presodimo, koliko razmaha nam je pričakovati glede šolstva in prosvete v dotičnem proračunskem letu, zato je treba na proračune obračati posebno pažnjo.

* Kjer ni pokazana vsota za Dravsko banovino posebe, pomeni, da je v proračunu nedeljena vsota za vso državo.

Določbe novega finančnega zakona za leto 1931./32. glede šolstva in prosvete.

Finančni zakon za leto 1931./32. določa v čl. 57., da veljajo še nadalje vse odredbe dosedanjih finančnih zakonov in zakona o dvanajstinah, s katerimi so bili obstoječi zakoni izmenjeni, ukinjeni ali dopolnjeni, kakor tudi vse uredbe, pravilniki in drugi predpisi in rešenja, ki so bili izdani na osnovi pooblastil v dotičnih zakonih.

§ 16. točka 5 je zmanjšana vojnica, ki jo določa čl. 228. zakona o ustroju vojske in mornarice, od a) 50% na 20% in b) od 100% na 50%.

Čl. 24. točka 1. določa, da se izplačujejo prejemki stalnih šolskih nadzornikov in vršilcev dolžnosti teh, če so ti iz vrst osnovnih in meščanskih učiteljev, iz budžeta za osnovno šolstvo. Nadzorniški honorar po § 118. zakona o narodnih šolah se bo izplačeval iz kredita, ki je odrejen za izplačilo specialnih doklad v poglavju ministrstva prosvete.

Točka 2. Izvzetno od čl. 1. in 2. uredbe DR Br. 150.000 od 29. XI. 1928. in na osnovi odloka EF br. 9534/1929 se bodo izplačevali šolskim nadzornikom potni stroški in dnevnice pavšalno za dvakratna pregleda šol po § 117. zakona o narodnih šolah. Pavšal znaša za 2 letna pregleda z ozirom na terenske razmere in število razredov po 8, 6 ali 4 tisoč dinarjev, v mejah z budžetom odobrenih kreditov, ki se ne da povečati.

Za skorajšnje zidavo naših „Učiteljskih domov“.

(Nadaljevanje poročila o občnem zboru „Učiteljskega doma v Ljubljani“)

Blagajnikovo poročilo.

Blagajnik tov. Kobal je podal nastopno poročilo:

Računski zaključek za III. poslovno leto.

Učiteljski dom je imel v začetku poslovnega leta 299 zadružnih članov. Po sklepu lanskega občnega zbora sem opozoril vse one zadružne člane, ki so podpisali pristopnico, a niso še vplačali svojega deleža, naj store svojo dolžnost. Mojemu pozivu se je odzvalo le malo zadružnikov. Vse ostale, po številu 122, sem črtal iz imenika zadružnih članov, vsled česar je ostalo na koncu leta 177 zadružnikov z 227 deleži.

Revizija zadruga.

Zadruga je članica Zveze slovenskih zadrug v Ljubljani, ki je izvršila revizijo po svojem revizorju g. Šifrarju dne 22. in 23. decembra 1930.

Zemljevid in igrice.

Bivše društvo za zgradbo Učiteljskega konvikta je založilo zemljevid Ljubljanskega okrožja: Kamniške planine, Gorenjska ravnina, Ljubljanska polje. Zemljevid je izvršno učilo pri domoznanskem pouku. Priporočila ga je tudi prosvetna oblast. Kljub temu sem jih prodal le 160 in prejel zanje 740 Din. Komad stane 4-40 Din. Na zalogi je še nad 7000 zemljevidov.

Igrice.

Sestavljen jih je tov. Ribičič in so primerne za šolske odre. V prošlem poslovnem letu sem prodal 28 izvodov in prejel 261,50 Din. Na zalogi jih je še nad 600. Vsi stroški so že pokriti. Zemljevidi in igrice so dali čistega dobička 353,50 Din, vsa zaloga pa je vredna 26.281,50 Din.

Promet v letu 1930.

Ker nisem objavil prometa v vabilu na občni zbor, storim to danes. (Navaja posamezne postavke). Iz podanega vidite, da je bilo vseh prejemkov 624.192,55 Din in prav toliko izdatkov. Naj omenim tu, da je izročila Učiteljska tiskarna v Ljubljani kot 3/4 dobiček od prodanih šolskih zvezkov 3105 Din, za kar ji izrekam posebno zahvalo. Prodajni sem tudi 5 bonov in prejel zanje 1118,65 Din. Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta je darovala 1000 Din, posojilnica v Logatcu pa 250 Din. Ne smem prezreti požrtvovalnega učiteljstva ljubljanske okolice, ki je priredilo na Vrhniki igro v prid Učiteljskemu domu in po zadružniku tov. Zakrajščku nakazalo 900 Din. Ko bi vse učiteljstvo hotelo posnemati vrle tovariše, bi se naše dolgoletne sanje kmalu uresničile.

Dolžniki.

Posebnih in velikih dolžnikov nimamo. Razen Učit. doma v Mariboru datirajo ti, dolgovi izza novega časa, ko smo razposlali na vse šole igrice, pa se mnogim tov. šolskim upraviteljem po preteku 3 let ni zdelo vredno poravnati zneska 26 Din. Nekaterim knjigarjem smo dali v začetku v komisijsko razporedajo zemljevide. Večina je poravnala svoj dolg, več njih se pa za to ne zmeni. Ta dolg znaša okrog 2000 Din, ki ga bo treba odpisati.

Vrednostni papirji.

Ti obstojajo iz 262 zadolžnic 7% državne inv. posojila v nominalni vrednosti

Točka 4. Učitelji(ice), ki so pridržani ministrstvu prosvete in prosvetnim oddelkom banknih uprav, kakor tudi učitelji na šolah iz § 14. zakona o narodnih šolah, prejemaajo stanarino po § 29. zak. o narodnih šolah iz državnega budžeta, v kolikor so zanje odobreni krediti.

Čl. 42. točka 3. določa, da morejo ministri nastavljati in premeščati uslužbence svoje stroke, v mejah skupnega števila in skupnega odobrenega kredita za osebne izdatke, brez ozira na število in kredit, ki je odobren za posamezne banske uprave ali finančne direkcije.

Čl. 44. Povračilo prejetih izplačil se ne more zahtevati od oseb, ki so bile sprejete v drž. službo in je drž. svet razveljavil odlok o sprejemu v drž. službo.

Kolikor so in bodo z razsodbami državnega sveta razveljavljeni odloki o napredovanju in razvrščanju drž. uslužbenecv se ne bo zahtevalo od njih povračilo prejetih zneskov.

Ako je povračilo iz prejšnjih primerov že izvršeno, se ne morejo ti zneski povrniti iz drž. blagajne.

Državni uslužbenci, ki bodo počeni s 1. aprilom 1931. odpremlili ali predložili v odobrenje odloke, ki povzročijo škodo državnim blagajni, odgovarjajo solidarno za povračilo škode Glavni kontroli, če so zakrivali to.

Inventar

obstoja iz 2 omar, ene police in Brockhausovega leksikona. Ker leto za letom odpisujemo po 10%, je vknjižena njegova vrednost le s 560 Din, resnična vrednost je gotovo nekoliko višja.

Upravni stroški

obsegajo: upravo, nagrade in potnine, pisarniške potrebnosti, davke in takse, odpis na premičninah v skupnem znesku 2339,28 Din, kar menda ni posebno mnogo.

Naložbe.

Vsa gotovina je plodonosno naložena pri 4 denarnih zavodih, in sicer: pri Mestni hranilnici ljubljanski 251.560 Din, v hranilnici in posojilnici Učiteljskega konvikta 164.959,18 Din, pri Zvezi slovenskih zadrug 129.250 Din in v Vrhniki posojilnici je 266,86 Din, skupaj torej 546.036,04 Din. Vse večje vloge se obrestujejo po 7%. Vseh obresti je bilo 34.854,42 Din.

Čisti dobiček.

Ako seštejem v računu izgube in dobička vse postavke dobička, t. j. dobiček pri blagu, pristopnine, obresti in upravne dohodke, znaša dobiček 45.967,07 Din, odštejem pa postavke izgube, t. j. upravo, nagrade in potnine, pisarniške potrebnosti, davke in takse in odpis premičnin v skupnem znesku 2409,28 Din, dobim čisti dobiček 43.557,79 Din.

Naše aktivno premoženje.

Ko smo si ogledali postavke prometa in one računa izgube in dobička, ne bo težko sestaviti bilanco, ki nam da skupno aktivno imetje. To tvori:

1. Gotovina v blagajni	230,97 Din.
2. Blago v zalogi v vrednosti	26.281,50 "
3. Naložen denar	546.034,04 "
4. Vloga v poštne hranilnice	699,53 "
5. Terjatve	2.521,17 "
6. Vrednostni papirji	28.220,—" "
7. Deleži	887,50 "
8. Inventar	490,— "

Skupaj 605.366,71 Din.

Ako primerjam to vsoto z ono iz računskega zaključka za leto 1929. v znesku 558.803,32 Din,

vidim, da je premoženje naraslo za 46.563,39 Din.

Zaključujem svoje poročilo s prošnjo, da ob vsaki priliki mislimo na naš dom in zbiramo prispevke. Agitirajmo za zemljevid in igrice, prirejjamo predstave v korist domu, vzpodbujajmo tovariše, da pristopijo k naši zadrugi. Čim agilnejši bomo, tem prej se bodo uresničile naše dolgoletne sanje.